

Ennima ya muwogo eyoobutonde, Ebikolebwa mu kulima

Muwogo agwa mu kika kya euphorbiaceae. Era ayitibwa amannya nga manihot, mandioca oba yuca. Mu kulima kw'obutonde, endabirira y'ebirime etandika ng'ekirime kiweebwa enkola z'okulima ezinga.

Okwongera obugimu bw'ettaka n'okukozesa ebikozesebwa mu kusimba ebiramu era ebisaanira kijja kuleetera ekirime okukula obulungi ennyo era ne kivaamu amakungula mangi. Mu nnima y'obutonde temuli kukozesa ddagala eritta ebitonde ebyonoona ebirime oba ebirimusa ebikolerere era temuba birime bikolerere. Muwogo atera kusimbibwa mu budde bw'ebbugumu naye era asobola okusimbibwa mu bifo ebirimu enkuba ennyingi naye si mu bifo ebirimu amataba. Muwogo agumira ebika by'olunnya bingi okuva ku 5.5 ku 6.5. Asinga kuwa makungula mu kasana era alimbwa ku ttaka lya lusenyu eritali ggimu awatali kulabirira ttaka.

Embeera y'obudde

Muwogo akula bulungi mu ngeri y'obutonde wakati wa ddiguli 30 e bukiika ddyo ku ddiguli 30 e bukiika kkono mu bifo enkuba ya buli mwaka mw'esukka 750mm mu mwaka. Ebbugumu liri waggulu wa ddiguli 18 n'obuwanyu bwa mita 1500-2000.

Muwogo asimibwa nga n'emiti egitemeddwa kubanga kirime kya mirandira. Muwogo yeetaaga ettaka lya kiwugankofu eriyitamu abulungi amazzi era alina okuliisibwa ne nnakavundira okwongera ku bigimusa n'obugimu. Muwogo asimibwa nga basimba ebitundu by'enduli kubanga emirandira gye tegisobola kukozesebwa kukola birime bipya.

Essaawa y'okusimba

Amazzi bwe gabeerawo oluusi okuyita mu nkuba etonnye obulungi oba okufukirira, ekirime kisobola okusimbibwa essaawa yonna mu mwaka. Bwe kiba kisoboka, ku ntandikwa y'obudde bw'ebbugumu kubanga okukula kukendeera mu bunnyogovu.

Kozesa emiti egiva ku muwogo omulungi era omugumu wakati w'emyezi munaana ku kkumi na munaana kubanga emito gitera okuba emigonvu wamu n'okuggwaamu amazzi. Teekako obusa oba nnakavundira okusaasaanya ebiriisa eby'omugaso ebibulamu.

Okuteekako ebigimusa

Teekako ebigimusa eby'obutonde kwekugamba obusa oba nnakavundira okugeza myriad oba potash okusobola okusaasaanya ebiriisa ebibula mu ttaka.

Ebitonde ebyonoona ebirime n'endwadde nga obulwadde bwa mosaic, amabala ku bikoola bya muwogo n'ebirala bisobola okutangirwa nga okozesa emiti eigitalina bulwadde. Bwoba okungula, kozesa enduli ya muwogo ogikuule okuggya muwogo mu ttaka nga okozesa mikono. Sika ekirime n'obwegendereza era towalula mirandira.